

זוהי דמותו האמיתית של הקורבן המבורס של מלחמת יום הכיפורים

גשר בין עטלות לנווה-יעקב. טוראי גורר דיש יצא בראש שתי כיתות, הגיע לגשר עם כד חלב מלא חומר-נפץ, ומכושם שנועדו לחצוב מסלול בסלע להטמנת היתיל.

הפעולה נכשלה. עם בוקר יצא גורר דיש שנית לגשר — הפעם לבדו. אלא שהלגיון כבר הגיע עד הגשר, והוא נאלץ לסגת תחת אש.

האויב הגיע לנווה יעקב, הצליח לכבוש את מיגדל המים בכניסה. גורודיש, כמו הגיבור המסורתי בכל סירטי המלחמה, תקף את המיגדל — שוב לבדו. תקף — והצליח: הוא חיסל כיתת לגיונרים.

אולם מאחר והיה צריך להמשיך את לחימתו במקום אחר עזב את המיגדל — והאויב כבשו שנית. גונן לא ויתר, חזר ותקף וכבש את המיגדל בשנייה — שוב לבדו. כך כבש את המיגדל באותו יום, שש פעמים — כשהוא פועל כל הזמן לבדו. עם סטן ביד, אקדח צמוד למותניים, ורימוני-יד בתרמיל גב.

כווייה

בידיים

מנווה יעקב עברה מחלקתו של גורודיש להר הצופים, משם לשגלר. בשגלר התנדב ליחידה אנטי-טנקית, עם עוד 12 חברים. היחידה צויידה בלהבי-רים ובפיאטים, שהפעלו מטווח של 4-6 מטר.

כי גורודיש נבחר כשעיר לעזאזל, על-מנת להציל אשמים אחרים מחמת-זעמה של דעת-הקהל.

ואם אכן זו האמת — אם, כפי שהתגלה במלחמת האלופים, אין כמעט אלוף שאין נגדו טענות — מדוע נפל הפור דווקא על גורודיש?

התשובה לשאלה זו פשוטה: בכל צמרת צה"ל, לא היה מישהו מתאים יותר לתפקיד זה.

הזאב

הבורד

מרת צה"ל, כמו כל גוף דומה, בנוייה מקבוצות, כיתות, וקליקות. כל קבוצה כזו מפעילה הגנה הדדית בין חבריה, אם חפץ מישהו לפגוע באחד מהם. אפילו יהיה זה שריהביטחון — יצטרך להתייצב מול כוחה המרוכז של הקבוצה כולה.

גורודיש היה האלוף היחיד בצה"ל שלא השתייך לשום קבוצה. לא לקבוצת דיין, לא לקבוצת הרמטכ"ל, לא לקבוצת ותי-

האיש גורודיש

קי הפלמ"ח. הפגיעה בו, מבחינה זו, היתה הקלה ביותר. גורודיש הוא הטיפוס הקלאסי של זאב בורד.

אם טענה זו נכונה — הרי שאין בה חדש. מפקדיו בצה"ל יכלו לעמוד על תכונתו זו מיומו הראשון בצה"ל. כבר אז, כטוראי במלחמת העצמאות, הפגין גורודיש, לצד אומץ לב נדיר, גם את תכונתו לפעול לבד, שלא בצוות. הקאריירה שלו, באותה תקופה, היתה רצופה דוגמאות למכביר להעדתתו לפעול לבד.

פרש

בודד

אחד הסיפורים עליו, באותם ימים, מספר על פייפר שהצניח כיכרות לחם לנצורי עטרות. הלחם נפל מחוץ ליד גדר. גורודיש, אחד הנצורים, יצא לבדו — אל מחוץ לגדר, וחזר קרוב מאוד לאויב — והביא את הלחם לנצורים. כאשר נסוגו הלוחמים מעטרת לנווה יעקב, שלח המפקד את גורודיש לפוצץ

במלחמת יום הכיפורים — הוא למעשה גיבור מלחמת ששת הימים.

פרצופו המפויח מעשן קרבות של "א-לוף-מישנה שמוליק" — או עדיין מת"ט אסור בזיהוי בשמו המלא — וסיפור אגדת דות מעלליו — זכו לפירסום ברחבי העולם, הפכו את האיש לסמל ניצחוננו הכיביר של צה"ל.

שש שנים לאחר מכן — התגלה הגיבור ככישלון? מעטים בישראל כיום מסוגלים להאמין בכך.

שעיר

לעזאזל

מעטים בישראל כיום מסוגלים גם לבלוע את ההאשמה שהופרה נגד גורודיש, — שוב במרומי, בפחדנות, לא ישרות — כאילו היה הכובע של אלוף הפיקוד גדול מדי עליו.

ייתכן שזה נכון — אולם קשה להבנה: המחשבה שצה"ל אינו מסוגל לבחור כה"ל לכה את אלופיו מדאיגה מדי, מכדי שה"אורה הפשוט — שאלופים אלה קובעים אם יחיה או ימות — יהיה מסוגל להאמין בה.

משום כך, נוטים כמעט הכל להאמין

מדוע דווקא הוא? ככל שחולפים הימים, הופכת השאלה למרתקת יותר ויותר. ככל שמלחמת האלופים בצמרת צה"ל נעשית אכזרית יותר ויותר — והעם רואה יותר מראות ושומע יותר קולות, שהיו חסויים מפניו

מאחורי רינו צרור

עד היום — מתחילים יותר ויותר אנשים להסתקרן: איך זה, שעל ים הבזיונות, המחוללים, השגיאות בכל רחבי צה"ל — שילם דווקא, אלוף פיקוד הדרום לשעבר, שמואל ("גורודיש") גונן?

צמרת צה"ל והמדינה ממשכה אמנם להתחסד עד היום, לא השמיעה מילת האשמה יחידה נגדו. אולם גורודיש עצמו הוא הראשון האומר, בכנותו האכזרית ה"רגילה": "הודחתי".

כל המדינה מסכימה איתו. העברתו לתפקיד אלוף פיקוד מרחב שלמה היתה הדהה.

אולם רק מעטים שכחו שאיש זה — שהוצג במרומי כאחראי לכל מהדלי צה"ל

טוראי גורודיש כטוראי בחטיבת הראל, ב-1949, מתאמן ב"הפעלת ברן כנשק נגד מטוסי. בתמונה מימין: גורודיש (שמאל) בבני-יעקב. בתמונה הקיצונית מימין: עם ראשיה-ממשלה לוי אשכול לפני מלחמת 1967.

עם להביר כזה ביד, נעול געלי קרפ, ניסה גורודיש להדליק טנקים של האויב. בפעם הראשונה נכשל, ניכוחה קשה בידיו. הוא סירב להתפנות, המשיך בלחיי מה עם תחבושות על ידיו. בניסוגו הבא — הצליח: ברמת-רחל הוא הדליק את בית-התינוקות שהיה כבוש ומלא אנשי לגיון. אחר הפעיל את הנשק הקטלני במקומות נוספים.

את כל הפעולות האלה ביצע לבד. כשנשאל מדוע אינו לוקח איתו אנשים שיעזרו על ידו, ענה: "הם מפריעים לי".

אדם שאנשים אחרים מפריעים לו — אינו יכול לרכוש ידידים רבים מדי. תשור בתו זו של גורודיש האירה את הקאריירה שלו לכל אורך הדרך.

שכן אפשר היה אולי לחשוב כי כטוראי, כאשר צריך היה להשליך את נפשו מנגד — העדיף לסכן רק את עצמו. אולם לא כך היה: גם בשלב הבא של הקאריירה שלו, כאשר הפך כבר למפקד על ריירה שלו, ומשימתו הראשונה היתה להפץ אש — נתגלה כי לא השתנה כלל. המ"שיר להעדיף לעשות הכל בשתי ידיו.

היה זה כאשר הוא הפך למפקד מחלקה, שנה לאחר מכן. בהתקפה נסגע גורודיש